

KULTURNÍ PAMÁTKY A PÉČE O NĚ

1. Slovo úvodem

Kultura je mimořádně důležitou součástí lidstva, součástí tak starou, jako je lidstvo samo. Jde bezesporu o významný prvek života občanské společnosti, který se základním způsobem podílí na jejím růstu. Přispívá k rozvoji intelektu, morálky i emocí každého člověka bez výjimky a v tomto smyslu plní nezastupitelnou funkci. Jednu z nejvýznamnějších částí kulturního bohatství národa tvoří jeho památkový fond, jehož přínos plyne z jeho hodnot historických, uměleckých, estetických, památkových i užitkových. Nezanedbatelný je také význam památkového fondu z hlediska ekonomického, zejména ve spojení s cestovním ruchem. Nejdůležitějším důvodem zachování a ochrany památkového fondu je však nesporně jeho skryté, avšak všudypřítomné působení na člověka, na jeho nálady, emoce i intelekt.

Zřejmě se shodneme na tom, že jako lidé žijící v České republice milujeme tuto zemi a vše, co připomíná její bohatou historii, včetně rozmanitého, po staletí tvořeného fondu kulturních statků. Vztah obyvatel České republiky ke kulturním památkám je velmi pozitivní, a péče o kulturní památky je u nás, podobně jako ve většině evropských států, předmětem skutečně celospolečenského zájmu. S lítostí však na tomto místě musíme konstatovat, že někdy je tento pozitivní náhled značně oslabován tou skutečností, že ony hodnotné kulturní statky se nacházejí také na našem pozemku, což ale není v žádném případě důvod k obavám. Přesto, že statut kulturní památky či jiná památková ochrana jistým způsobem omezuje vlastnické právo, je zde množství náhrad, stanovených různými právními předpisy (včetně daňových), které toto omezení vyvažují, nehledě na to, že dnešní společnost se naučila oceňovat celospolečenské zásluhy vlastníků, správců nebo uživatelů kulturních památek, ať už se jedná o drobnou vesnickou architekturu, kostely, hrady a zámky či obrazy a sochy, nebo třeba parní lokomotivy.

Brožura, která se Vám dostává do rukou, vám nabízí pomoc při prvních kontaktech se státní památkovou péčí, nasměruje vás správným směrem při hledání příslušných právních předpisů, pomůže Vám vyznat se ve struktuře a pravomocích jednotlivých správních orgánů a organizací státní památkové péče a v neposlední řadě si klade za cíl pomoci vám při řešení konkrétních situací, které mohou nastat při správě vaší kulturní památky a péči o ni.

2. Právní rámec ochrany kulturních památek

Základním právním předpisem upravujícím v České republice ochranu kulturních památek je **zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči**, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 1988 a po mnoha novelizacích platí dodnes. Tento zákon ve svém § 1 deklaruje zájem státu na ochraně kulturních památek a zároveň předepisuje státu úkoly, které má pro účely ochrany kulturních památek plnit. Zákon o státní památkové péči také upravuje práva a povinnosti vlastníků kulturních památek.

Je na místě předeslat, že kulturní památky požívají ochrany již v rámci ústavního pořádku České republiky, konkrétně v rámci **Listiny základních práv a svobod**: čl. 35 odst. 3 Listiny základních práv a svobod stanoví (jako obecné omezení výkonu práv), že při výkonu svých práv nikdo nesmí poškozovat – mimo jiné – kulturní památky nad míru stanovenou zákonem, tedy nad míru, kterou zvláštní zákony (typicky právě zákon o státní památkové péči) připouštějí. Zájem státní památkové péče na ochraně a zachování kulturních památek je také jedním z tzv. zákonem chráněných obecných zájmů, jak je zavádí čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod zakotvující jedno ze zákonných omezení vlastnického práva. Tento článek nejprve konstatuje, že vlastnictví zavazuje, a dále stanoví, že vlastnictví nesmí být zneužito v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy, mezi které patří i zájmy státní památkové péče. Ochrana kulturních památek má tedy základnu již v samotné Listině základních práv a svobod (která byla publikována pod č. 2/1993 Sb.).

Vlastník kulturní památky je podle § 9 zákona o státní památkové péči povinen o svoji kulturní památku pečovat – **udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením**. Může ji **užívat** pouze tak, aby ji užíváním nepoškozoval, tedy pouze způsobem, který odpovídá technickému stavu, památkové hodnotě a významu kulturní památky. Povinnost pečovat o svou kulturní památku a chránit ji nese vlastník na své náklady. Zákon o státní památkové péči však pamatuje na to, že vlastník kulturní památky třeba nemusí mít dostatek prostředků k tomu, aby tyto své povinnosti plnil, a umožňuje, aby byl vlastníkovu kulturní památky poskytnut podle § 16 zákona o státní památkové péči příspěvek ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu obce či kraje. O těchto příspěvcích pojednává samostatná kapitola.

Jestliže vlastník kulturní památky **neplní své povinnosti** vyjmenované v § 9 zákona o státní památkové péči (například když nepečuje o svou kulturní památku, neudrží ji v dobrém stavu nebo ji nechrání před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením), může mu být uložena **pokuta** a může mu být také uloženo tzv. **nápravné**

opatření podle § 10 zákona o státní památkové péči. Toto opatření spočívá v tom, že obecní úřad obce s rozšířenou působností (jde-li o národní kulturní památku, pak krajský úřad) uloží vlastníkovvi správním rozhodnutím povinnost provést určité práce směřující k tomu, aby byl odstraněn závadný stav památky spočívající například v jejím chátrání, poškozování a podobně. K provedení těchto prací stanoví správní orgán lhůtu a vlastník kulturní památky je povinen provést uložené práce na svůj náklad. Jako opatření podle § 10 zákona o státní památkové péči může správní orgán uložit například nezbytné statické zajištění objektu, jeho zabezpečení proti vstupu nepovolaných osob, doplnění chybějících částí střešní krytiny a podobně.

Jestliže vlastník kulturní památky neprovede ve stanovené lhůtě práce, které mu byly opatřením podle § 10 zákona o státní památkové péči uloženy, mohou být práce nezbytné pro zabezpečení kulturní památky (nikoli tedy všechny uložené práce, ale jen ty z nich, které jsou nezbytné pro vlastní zabezpečení kulturní památky, například provizorní zastřešení či statické zajištění) provedeny na náklad vlastníka kulturní památky odbornou firmou. O tom rozhoduje podle § 15 odst. 1 zákona o státní památkové péči obecní úřad obce s rozšířenou působností a jde-li o národní kulturní památku, Ministerstvo kultury; správní orgán, který rozhodl, následně vymáhá náklady vynaložené na zabezpečovací práce po vlastníkovvi kulturní památky.

3. Prohlašování věcí za kulturní památky

Zakládání ochrany věcí jako kulturních památek bylo zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, svěřeno Ministerstvu kultury.

Za kulturní památky **prohlašuje** Ministerstvo kultury svými správními rozhodnutími věci, které vykazují hodnoty vymezené v § 2 odst. 1 zákona o státní památkové péči.

Ministerstvo kultury může za kulturní památku prohlásit především věci nebo soubory věcí, které jsou významnými doklady historického vývoje, způsobu života a životního prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti – jde o projevy tvůrčích schopností a práce člověka, které vykazují hodnoty historické, umělecké, vědecké, technické či revoluční. Dále může Ministerstvo kultury prohlásit za kulturní památky věci nebo jejich soubory, které sice samy o sobě nemají uvedené hodnoty, ale mají přímý vztah k významným osobnostem nebo historickým událostem.

Řízení o prohlášení věci za kulturní památku zahajuje Ministerstvo kultury zásadně **z vlastního podnětu**, výjimkou jsou archeologické nálezy. Podání, kterým se toto řízení

iniciuje, může učinit kdokoliv. I když toto podání - písemnost adresovaná správnímu orgánu - bývá označeno jako „návrh“, není návrhem na zahájení řízení (žádostí), nýbrž pouze podnětem, na jehož základě může Ministerstvo kultury – po jeho vyhodnocení – zahájit řízení o prohlášení. To neplatí u archeologických nálezů, které jsou prohlašovány **na základě návrhu** Akademie věd České republiky, a tento návrh je skutečným návrhem – žádostí o zahájení řízení.

V řízení o prohlášení věci za kulturní památku se procesně postupuje podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a dále podle § 3 zákona o státní památkové péči.

V řízení o prohlášení si Ministerstvo kultury opatřuje zejména **vyjádření** krajského úřadu, obecního úřadu obce s rozšířenou působností a Národního památkového ústavu, který je odbornou organizací státní památkové péče. Cílem řízení je zjištění, zda věc vykazuje znaky kulturní památky, které jsou stanoveny v § 2 zákona o státní památkové péči a jsou uvedeny výše.

Vlastníkovi věci Ministerstvo kultury oznamuje zahájení řízení a dává mu samozřejmě možnost se v řízení vyjadřovat, navrhnout důkazy a seznamovat se se shromážděnými podklady.

Vlastník věci, která může být prohlášena za kulturní památku a která je předmětem řízení o prohlášení, je povinen **chránit** ji před poškozením, zničením nebo odcizením. Je také povinen **oznámit** Ministerstvu kultury každou zamýšlenou i uskutečněnou změnu jejího vlastnictví, správy nebo užívání.

V souvislosti se svou povinností chránit věc by vlastník, pokud chce s věcí nakládat v průběhu řízení, zejména pokud ji chce upravovat nebo rekonstruovat, měl tento svůj záměr oznámit Ministerstvu kultury. **Ministerstvo kultury** potom vlastníkovi **sdělí**, zda může svůj záměr provést (pokud zamýšlený zásah nenaruší hodnoty věci), anebo tento zásah omezí či zakáže (jestliže by znamenal porušení povinnosti chránit věc, jež je předmětem řízení).

Po posouzení všech shromážděných podkladů, včetně vyjádření vlastníka, rozhodne Ministerstvo kultury o tom, že věc za kulturní památku **prohlašuje**, anebo že ji za kulturní památku **neprohlašuje**.

Kulturní památky mohou být **movité** i **nemovité**: nemovitými kulturními památkami jsou pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem, ostatní kulturní památky jsou movité. Nemovitými kulturními památkami jsou tedy například hrady a zámky, kostely, kapličky, měšťanské domy či stavby lidové architektury, ale také třeba boží muka, pomníky nebo sochy, jsou-li pevně spojeny se zemí. Movitými kulturními památkami jsou například obrazy, předměty tvořící mobiliáře hradů a zámků, dopravní prostředky a podobně. Toto

dělení kulturních památek na movité a nemovité má význam například pro přemísťování kulturních památek.

1) KDO JE OPRÁVNĚN VE VĚCI JEDNAT

Každá fyzická nebo právnická osoba může podat podnět k prohlášení věci za kulturní památku, který Ministerstvo kultury vyhodnotí a případně zahájí řízení o prohlášení.

Návrh na prohlášení archeologického nálezů za kulturní památku podává výlučně Akademie věd České republiky.

2) ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

Odůvodněný předpoklad, že věc má hodnoty uvedené v § 2 odst. 1 zákona o státní památkové péči.

3) JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ SITUACE

Písemným podáním.

4) ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

- a) Název a označení věci. V případě souboru věcí označení každé jednotlivé věci v tomto souboru.
- b) Umístění věci. Jde-li o nemovitost - kraj, obec a katastrální území, čtvrť nebo část obce, ulice, číslo popisné, popř. číslo evidenční nebo orientační, parcelní číslo pozemku(ů). Jde-li o věc movitou, přesné určení místa, kde se věc nachází.
- c) Označení vlastníka nebo spoluvlastníků, případně uživatelů věci (včetně adres).
- d) Popis věci (věcí v souboru), její současný stav a využití.
- e) Odůvodnění návrhu na prohlášení věci za kulturní památku - uvedení hodnot věci.

B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

- a) Aktuální fotodokumentace. Jde-li o nemovitost, pokud možno exteriéru i interiéru. Jde-li o soubor, fotografie každé jednotlivé věci (movité či nemovité) v tomto souboru.
- b) U nemovitostí lze doporučit výpis z katastru nemovitostí a kopii katastrální mapy.

5) NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Ministerstvo kultury.

6) JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

7) KDO JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU

Vlastník, resp. všichni spoluvlastníci věci jsou účastníky řízení.

8) JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ

Proti rozhodnutí o prohlášení nebo neprohlášení věci za kulturní památku lze podat písemný rozklad. Rozklad se podává u Ministerstva kultury a rozhoduje o něm ministr kultury na základě návrhu rozkladové komise.

4. Kulturní památky podle předchozí právní úpravy, národní kulturní památky

Za kulturní památky podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, se považují také ty kulturní památky, které nebyly prohlášeny podle § 3 zákona o státní památkové péči, ale byly **zapsány do státních seznamů kulturních památek** podle předchozího zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách.

Nejvýznamnější kulturní památky prohlašuje vláda svými nařízeními na základě § 4 zákona o státní památkové péči za **národní kulturní památky**.

5. Právo vlastníka kulturní památky na bezplatnou odbornou pomoc

Vlastník kulturní památky má podle § 32 odst. 2 písm. f) zákona o státní památkové péči **právo** na to, aby mu při zajišťování péče o jeho kulturní památku poskytoval Národní památkový ústav **odbornou pomoc**, a to **bezplatně**. Toto právo vlastníka je jednou z forem zákonné kompenzace jeho povinností vyplývajících ze zákona o státní památkové péči. Tento zákon o státní památkové péči tu reaguje na skutečnost, že péče o kulturní památku může být leckdy odborně náročná a vlastníkovvi, který třeba nemusí mít potřebné odborné znalosti, proto dává možnost využít odbornou pomoc, a to aniž by za ni musel platit. Tato odborná pomoc může mít podobu konzultací, zpracování průzkumů kulturní památky nebo záměru jejího restaurování a podobně.

Národní památkový ústav je územně členěn – má odborná pracoviště s územní působností pro jeden či dva kraje; dále má ústřední pracoviště. Adresy pracovišť Národního památkového ústavu, na která se lze obracet se žádostmi o odbornou pomoc, jsou uvedeny ve 14. kapitole této brožury.

Samozřejmě i orgány státní památkové péče (obecní úřady obcí s rozšířenou působností, krajské úřady i Ministerstvo kultury) mohou vlastníkovu kulturní památky poskytnout pomoc, konzultaci a podobně. Činí tak rovněž bezplatně.

6. Obnova kulturních památek

S požadavky na zachování kulturních památek a na jejich ochranu úzce souvisí právní režim, který pro obnovu kulturních památek předepisuje § 14 zákona o státní památkové péči. Pod pojmem „obnova“ je třeba rozumět práce (zásahy), které jsou vyjmenovány v § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči, nikoli jakoukoli obnovu v obecném smyslu slova. Obnovou ve smyslu zákona o státní památkové péči se tedy rozumí údržba, oprava, rekonstrukce, restaurování nebo jiná úprava kulturní památky.

- Pod pojmem „údržba“ lze obecně rozumět odstranění nežádoucích změn kulturní památky, které nastaly v důsledku jejího užívání (například výměna klenby topeniště parní lokomotivy nebo nový nátěr fasády domu).
- Pojem „oprava“ lze definovat jako odstranění následků poškození kulturní památky nebo účinků jejího opotřebení (například doplnění části střešní krytiny stržené větrnou smrští).
- Pod pojmem „rekonstrukce“ lze spatřovat takové konstrukční a technologické zásahy do kulturní památky, které přinášejí změnu jejích technických parametrů nebo změnu její funkce či jejího účelu (například adaptace tovární budovy na výstavní prostor nebo na restauraci).
- „Restaurováním“ se rozumí souhrn specifických výtvarných, uměleckořemeslných a technických prací respektujících technickou a výtvarnou strukturu originálu – díla výtvarných umění nebo uměleckořemeslné práce (například obnova obrazu nebo sochy).
- „Jinou úpravou“ není jakákoli úprava kulturní památky, nýbrž pouze modernizace budovy při nezměněné funkci, dále nástavba a přístavba (jak stanoví § 9 odst. 1 vyhlášky č. 66/1988 Sb.). „Modernizace budovy při nezměněné funkci“ je taková úprava kulturní památky, při které se její části nahrazují modernějšími částmi, zvyšuje se její vybavenost nebo se rozšiřuje její využitelnost, a to aniž se mění její funkce (například zavedení ústředního topení namísto lokálního vytápění kamny, adaptace pudy činžovního domu pro obytné účely a podobně). „Nástavbou“ je zásah, kterým se stavba - kulturní památka zvyšuje; „přístavbou“ se stavba – kulturní památka

půdorysně rozšiřuje, přičemž přistavovaná část je provozně propojena se stavbou stávající.

Jestliže vlastník kulturní památky zamýšlí provést její obnovu, je povinen si předem, tedy před zahájením zamýšlených prací, vyžádat závazné stanovisko, a to od obecního úřadu obce s rozšířenou působností (jde-li o kulturní památku), resp. od krajského úřadu (jde-li o národní kulturní památku). Tento správní orgán v závazném stanovisku vyjádří, zda práce zamýšlené vlastníkem kulturní památky jsou z hlediska zájmů státní památkové péče na ochraně a zachování kulturní památky a jejích hodnot přípustné anebo nepřípustné, a pokud jsou přípustné, tedy za jakých podmínek. Tyto podmínky může správní orgán stanovit, je-li toho třeba pro ochranu a zachování hodnot kulturní památky.

Podkladem pro závazné stanovisko k obnově kulturní památky je písemné vyjádření Národního památkového ústavu – územně členěné odborné organizace památkové péče. Ten také poskytuje vlastníkově kulturní památky v procesu její obnovy bezplatnou odbornou pomoc, například ve formě konzultací při zpracovávání projektové dokumentace. Je třeba zdůraznit, že Národní památkový ústav není vybaven žádnou rozhodovací pravomocí a jeho pracovníci tedy nemohou, ba nesmějí, závazně určovat, jakým způsobem budou práce na obnově kulturní památky provedeny. Rozhodovat o obnově kulturní památky mohou pouze orgány státní památkové péče, mezi které Národní památkový ústav - ani jeho pracovníci - nepatří. Nemohou tedy například na staveništi určovat, jakou barvou bude opatřena fasáda obnovované kulturní památky nebo jakou profilaci budou mít nově osazovaná okna.

Je-li vlastník kulturní památky nespokojen se závazným stanoviskem, které od orgánu státní památkové péče obdržel, může se proti němu bránit, o čemž jej orgán státní památkové péče poučí v závěru závazného stanoviska. Jestliže je závazné stanovisko vydáno ve věci, o které není příslušný rozhodovat stavební úřad (například restaurování sochy – movité kulturní památky), má podobu samostatného rozhodnutí a vlastník kulturní památky se proti němu může odvolat. Pokud je však závazné stanovisko vydáno ve věci, o níž je stavební úřad příslušný rozhodovat (především jde o práce na nemovité kulturní památce, které podle stavebního zákona vyžadují stavební povolení nebo alespoň ohlášení), má závazné stanovisko orgánu státní památkové péče podobu podle § 149 správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.) a obrana proti němu je poněkud složitější – nelze se proti němu samostatně odvolat a jeho věcným závěrům se lze bránit až v řízení před stavebním úřadem.

Jde-li o rozsáhlejší obnovu kulturní památky (například o komplexní rekonstrukci stavby), lze vlastníkově doporučit, aby si nejprve zpracoval nebo nechal zpracovat záměr obnovy a k němu si vyžádal závazné stanovisko. Až tehdy, shledá-li orgán státní památkové

péče záměr obnovy jako přípustný (s tím, že zamýšlené práce lze dále připravovat, případně za určitých podmínek), může vlastník kulturní památky přikročit ke zpracování projektové dokumentace, tedy k vlastní realizaci obnovy, k níž si vyžádá další závazné stanovisko orgánu státní památkové péče. Takovým postupem získává vlastník kulturní památky jistotu, že prostředky vynaložené na zpracování projektové dokumentace obnovy kulturní památky v rozsahu požadavků stavebněprávních předpisů nebudou vynaloženy marně - což by se mohlo stát, kdyby vlastník kulturní památky požádal rovnou o závazné stanovisko ke zpracované projektové dokumentaci a ta by byla posouzena z hlediska zájmů státní památkové péče příslušným správním orgánem jako nepřijatelná a práce podle ní jako nepřípustné.

Vlastník i projektant mají podle § 14 odst. 7 zákona o státní památkové péči právo na projednání dokumentace obnovy kulturní památky v procesu jejího zpracovávání s Národním památkovým ústavem. Jestliže si to Národní památkový ústav vyžádá, je vlastník kulturní památky povinen mu odevzdat jedno vyhotovení dokumentace obnovy.

V souvislosti s obnovou nemovité kulturní památky je nutno upozornit ještě na § 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči. Jestliže má být prováděna stavební činnost na území s archeologickými nálezy, je stavebník povinen svůj záměr předem oznámit Archeologickému ústavu AV ČR (pražskému či brněnskému – adresy jsou uvedeny v 15. kapitole této brožury) a je také povinen umožnit provedení záchranného archeologického výzkumu. Záchranný archeologický výzkum je prováděn na základě smlouvy uzavírané s tou organizací oprávněnou k provádění archeologických výzkumů, která bude tento výzkum provádět. Pokud se smlouvu nepodaří uzavřít, rozhodne o provedení záchranného archeologického výzkumu krajský úřad.

Pokud je při stavební obnově nemovité kulturní památky učiněn archeologický nález, je stavebník povinen jej oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností a stavebnímu úřadu (§ 176 stavebního zákona), práce v místě nálezu přerušit a provést, pokud je toho třeba, taková opatření, aby nález nebyl poškozen nebo zničen.

Zvláštním druhem obnovy je restaurování. Jde o obnovu kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění (například obrazy, sochy, sgrafita) nebo uměleckořemeslnými pracemi (například tepané mříže, dveřní kování). Restaurování může provádět pouze restaurátor mající povolení k restaurování; toto povolení uděluje Ministerstvo kultury. Může jej také provádět osoba, která je oprávněna provádět restaurování v jiném členském státě EU, a to na základě oznámení Ministerstvu kultury anebo na základě uznání odborné kvalifikace a bezúhonnosti (rozhoduje tu rovněž Ministerstvo kultury).

A) Obnova nemovité kulturní památky, která dále bude posuzována v režimu stavebního zákona

1) KDO JE OPRÁVNĚN VE VĚCI JEDNAT

Vlastník kulturní památky.

2) ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

Vlastníkům úmysl provést obnovu kulturní památky.

U kulturních památek, které jsou v podílovém spoluvlastnictví, je třeba, aby s úpravou souhlasila a k žádosti se připojila nadpoloviční většina vlastníků (počítáno podle jejich spoluvlastnických podílů na společné věci).

Je-li kulturní památka ve společném jmění manželů, je třeba, aby s úpravou souhlasili a žádost podali oba manželé, nejde-li o obvyklou správu majetku (§ 145 odst. 2 občanského zákoníku).

U úprav společných částí domu, v němž jsou vymezeny bytové a nebytové jednotky, je třeba, aby s úpravou souhlasila a k žádosti se připojila většina vlastníků jednotek (§ 11 odst. 5 zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů).

3) JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ SITUACE

Písemnou žádostí.

4) ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

- a) název a umístění kulturní památky včetně rejstříkového čísla Ústředního seznamu kulturních památek,
- b) popis současného stavu kulturní památky s uvedením závad,
- c) předpokládaný rozsah obnovy,
- d) investora obnovy,
- e) předpokládané celkové náklady a termín provedení obnovy,
- f) předpokládaný přínos obnovy pro další využití kulturní památky.

B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

- a) doklad o vlastnictví kulturní památky (například výpis z katastru nemovitostí),
- b) (projektová) dokumentace, zpracovaná podle požadavků stavebněprávních předpisů.

5) NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Obecní úřad obce s rozšířenou působností místně příslušný podle místa, kde se nachází nemovitá kulturní památka.

6) JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

7) KDO JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU

Pro toto řízení není výslovně vyžadována účast dalších osob.

8) JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ

Proti tomuto závaznému stanovisku se nelze samostatně odvolat.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, výslovně umožňuje přezkum až rozhodnutí správního úřadu (zde stavebního úřadu), které je podmíněno obsahem závazného stanoviska. Fakticky je tedy třeba dodržet následující postup:

1. po obdržení závazného stanoviska podat žádost o územní rozhodnutí, o stavební povolení apod. nebo ohlášení stavebnímu úřadu,
2. stavební úřad ve věci rozhodne (v případě ohlášení, které by bylo v rozporu se závazným stanoviskem, ohlášené práce rozhodnutím zakáže),
3. proti rozhodnutí stavebního úřadu se lze ve stanovené lhůtě odvolat, kdy odvolání může směřovat i vůči závěrům nebo podmínkám závazného stanoviska orgánu státní památkové péče; odvolání se podává u stavebního úřadu, který ve věci vydal rozhodnutí,
4. odvolání je postoupeno nadřízenému stavebnímu úřadu (krajskému úřadu),
5. v části odvolání, která se dotýká obsahu závazného stanoviska orgánu státní památkové péče, se dotáže nadřízený stavební úřad (krajský úřad) nadřízeného orgánu státní památkové péče (krajského úřadu) na jeho názor,
6. nadřízený orgán státní památkové péče s ohledem na důvody odvolání závěry závazného stanoviska orgánu státní památkové péče buď potvrdí, nebo tyto závěry změní,
7. závěr nadřízeného orgánu státní památkové péče je pro odvolací stavební úřad závazný.

Jinou možnost přezkumu věcné správnosti a podmínek závazného stanoviska podle § 149 správního řádu platné právní předpisy nepřipouštějí.

B) Obnova movité nebo nemovité kulturní památky, která dále nebude posuzována v režimu stavebního zákona (týká se i restaurování)

1) KDO JE OPRÁVNĚN VE VĚCI JEDNAT

Vlastník kulturní památky.

2) ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

Vlastníkům úmysl provést obnovu kulturní památky.

U věcí, které jsou v podílovém spoluvlastnictví, je třeba, aby s úpravou souhlasila a k žádosti se připojila nadpoloviční většina vlastníků (počítáno podle jejich spoluvlastnických podílů na společné věci).

Je-li kulturní památka ve společném jmění manželů, je třeba, aby s úpravou souhlasili a žádost podali oba manželé, nejde-li o obvyklou správu majetku (§ 145 odst. 2 občanského zákoníku).

U úprav společných částí domu, v němž jsou vymezeny bytové a nebytové jednotky, je třeba, aby s úpravou souhlasila a k žádosti se připojila většina vlastníků jednotek (§ 11 odst. 5 zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů).

3) JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ SITUACE

Písemnou žádostí.

4) ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

a) název a umístění kulturní památky včetně rejstříkového čísla Ústředního seznamu kulturních památek,

b) popis současného stavu kulturní památky s uvedením závad,

c) předpokládaný rozsah obnovy (jde-li o restaurování, způsob restaurátorského zásahu),

d) investora obnovy,

e) předpokládané celkové náklady a termín provedení obnovy,

f) předpokládaný přínos obnovy pro další využití kulturní památky.

B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

Doklad o vlastnictví kulturní památky (například výpis z katastru nemovitostí).

5) NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Obecní úřad obce s rozšířenou působností

a) místně příslušný podle místa, kde se nachází nemovitá kulturní památka, nebo

b) místně příslušný podle sídla či bydliště vlastníka movité kulturní památky

6) JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

7) KDO JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU

Pro toto řízení není výslovně vyžadována účast dalších osob.

8) JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ

Písemné odvolání, které se podává u správního úřadu, který ve věci rozhodl; o odvolání rozhoduje krajský úřad.

7. Přemístování kulturních památek

Zákon o státní památkové péči stanoví ve svém § 18 zvláštní režim pro **přemístování** kulturních památek. **Nemovitou** kulturní památku je možné přemístit výlučně **s předchozím souhlasem** Ministerstva kultury. Je přitom nepodstatné, kam nebo jak daleko se má nemovitá kulturní památka přemístit – souhlasu Ministerstva kultury k jejímu přemístění je třeba vždy.

U **movitých** kulturních památek je režim přemístování mírnější: **předchozí souhlas** vydává krajský úřad a je ho třeba jen k **trvalému přemístění** movité kulturní památky **z veřejně přístupného místa** (není tedy vyžadován k dočasnému přemístění památky například do restaurátorské dílny).

A) Přemístění nemovité kulturní památky

1) KDO JE OPRÁVNĚN VE VĚCI JEDNAT

- a) Vlastník nemovité kulturní památky.
- b) Fyzická či právnická osoba, která prokáže na přemístění konkrétní kulturní památky právní zájem.

2) ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

- a) Souhlas lze udělit pouze předem, tj. před vlastním přemístěním nemovité kulturní památky (není možné vydat následný souhlas poté, co byla památka přemístěna).
- b) Souhlas lze vydat, pokud není možné ponechat nemovitou kulturní památku (popř. její část) ve stávajícím umístění, neboť je v tomto stávajícím umístění ohroženo fyzické zachování památky.
- c) U věcí, které jsou v podílovém spoluvlastnictví, je třeba, aby s přemístěním souhlasila a k žádosti se připojila nadpoloviční většina vlastníků (počítáno podle jejich spoluvlastnických podílů na společné věci).
- d) Je-li kulturní památka ve společném jmění manželů, je třeba, aby s přemístěním souhlasili a žádost podali oba manželé, nejde-li o obvyklou správu majetku (§ 145 odst. 2 občanského zákoníku).

3) JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ TÉTO SITUACE

Písemnou žádostí.

4) ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

- a) název nemovité kulturní památky včetně rejstříkového čísla Ústředního seznamu kulturních památek,
- b) přesnou identifikaci současného umístění památky (zejména podle údajů v katastru nemovitostí),
- c) přesnou identifikaci místa, na které má být kulturní památka přemístěna (zejména podle údajů v katastru nemovitostí),
- d) výčet všech známých účastníků řízení (tj. vždy vlastníka kulturní památky, vlastníka nemovitosti, kde se památka nachází, a vlastníka nemovitosti, na kterou má být památka přemístěna).

B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

- a) doklad o vlastnictví kulturní památky (popř. prohlášení o důvodech, pro které má být určitá osoba považována za vlastníka kulturní památky),
- b) doklad o vlastnictví nemovitosti, kde se kulturní památka nachází,
- c) grafické vyznačení stávajícího umístění kulturní památky,
- d) doklad o vlastnictví nemovitosti, kam má být kulturní památka přemístěna,
- e) grafické vyznačení nového umístění kulturní památky,
- f) lze doporučit i připojení fotodokumentace stávajícího umístění, navrhovaného umístění i samotné kulturní památky,
- g) doklad o právním zájmu na přemístění památky (pouze je-li žadatelem jiná osoba než vlastník památky).

5) NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Ministerstvo kultury.

6) JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

7) KDO JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU

Účastníky řízení jsou vždy:

- a) vlastník nemovité kulturní památky,
- b) vlastník nemovitosti, na které se nemovitá kulturní památka nachází,
- c) vlastník nemovitosti, na kterou má být nemovitá kulturní památka přemístěna.

8) JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ

Písemný rozklad, který se podává u Ministerstva kultury. Rozhoduje o něm ministr kultury na základě návrhu rozkladové komise.

B) Přemístění movité kulturní památky

1) KDO JE OPRÁVNĚN VE VĚCI JEDNAT

- a) Vlastník movité kulturní památky.
- b) Fyzická či právnická osoba, která prokáže na přemístění konkrétní movité kulturní památky právní zájem.

2) ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

- a) Souhlas lze udělit pouze předem, tj. před vlastním přemístěním movité kulturní památky (není možné vydat následný souhlas poté, co byla památka přemístěna).
- b) Souhlas je třeba pouze k trvalému přemístění movité kulturní památky z veřejně přístupných prostor do prostor, které veřejnosti přístupné nejsou.
- c) U věcí, které jsou v podílovém spoluvlastnictví, je třeba, aby s přemístěním souhlasila a k žádosti se připojila nadpoloviční většina vlastníků (počítáno podle jejich spoluvlastnických podílů na společné věci).
- d) Je-li kulturní památka ve společném jmění manželů, je třeba, aby s s přemístěním souhlasili a žádost podali oba manželé, nejde-li o obvyklou správu majetku (§ 145 odst. 2 občanského zákoníku).

3) JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ TĚTO SITUACE

Písemnou žádostí.

4) ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

- a) název movité kulturní památky,
- b) přesnou identifikaci současného umístění movité kulturní památky (zejména podle údajů v katastru nemovitostí),
- c) přesnou identifikaci místa, na které má být kulturní památka přemístěna (zejména podle údajů v katastru nemovitostí),
- d) výčet všech známých účastníků řízení (tj. vždy vlastníka kulturní památky, vlastníka nemovitosti, kde se památka nachází, a vlastníka nemovitosti, na kterou má být památka přemístěna).

B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

- a) doklad o vlastnictví kulturní památky (popř. prohlášení o důvodech, pro které má být určitá osoba považována za vlastníka kulturní památky),
- b) lze doporučit i připojení fotodokumentace stávajícího umístění, navrhovaného umístění i samotné kulturní památky,

c) doklad o právním zájmu na přemístění památky (pouze je-li žadatelem jiná osoba než vlastník památky).

5) NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Krajský úřad místně příslušný podle sídla nebo bydliště žadatele.

6) JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

7) KDO JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU

Účastníky řízení jsou vždy:

- a) vlastník movité kulturní památky,
- b) vlastník nemovitosti, na které se movitá kulturní památka nachází,
- c) vlastník nemovitosti, na kterou má být movitá kulturní památka přemístěna.

8) JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ

Písemné odvolání, které se podává u krajského úřadu, který ve věci rozhodl. O odvolání rozhoduje Ministerstvo kultury.

8. Právo státu na přednostní koupi kulturních památek

Jestliže vlastník zamýšlí svoji kulturní památku prodat nebo jinak úplatně zcizit (například směnit za jinou věc nebo vložit do základního kapitálu obchodní společnosti), musí ji podle § 13 zákona o státní památkové péči **nabídnout ke koupi Ministerstvu kultury**. Tato povinnost se týká **národních kulturních památek** (movitých i nemovitých) a **movitých kulturních památek**. Netýká se tedy nemovitých kulturních památek. Zároveň se tato povinnost **neuplatňuje** v případech, kdy jde o prodej památky mezi osobami blízkými (což jsou příbuzní v řadě přímé, sourozenci, manželé a partneři; jiné osoby se považují za osoby blízké, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní) nebo mezi spoluvlastníky. Ministerstvo kultury má lhůtu 3 měsíců, jde-li o movitou (národní) kulturní památku, a 6 měsíců, jde-li o nemovitou národní kulturní památku, pro přijetí nabídky; kupuje památku za cenu zpravidla podle znaleckého posudku, který by měl být přílohou nabídky.

Jestliže vlastník svoji kulturní památku převádí na jiného nebo ji jinému předává na dobu dočasnou (například na základě nájemní smlouvy nebo smlouvy o opravě věci), je povinen **uvědomit** toho, komu věc předává či přenechává, že jde o kulturní památku.

1) KDO JE OPRAVNĚN VE VĚCI JEDNAT

- a) vlastník movité kulturní památky, nebo
 - b) vlastník národní kulturní památky (movité nebo nemovité).
- 2) ZÁKLADNÍ PODMÍNKY
- Vlastníkům úmysl památku prodat nebo jinak úplatně zcizit, nejde-li o převod mezi osobami blízkými nebo mezi spoluvlastníky.
- 3) JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ SITUACE
- Písemnou nabídkou.
- 4) ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ
- A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT
- Určení památky – název a popis, rejstříkové číslo Ústředního seznamu kulturních památek.
- B. PŘÍLOHY PODÁNÍ
- a) Doklad o vlastnictví. Jde-li o nemovitou národní kulturní památku, pak výpis z katastru nemovitostí, případně prohlášení o vlastnictví. Jde-li o movitou kulturní památku nebo o movitou národní kulturní památku, postačuje prohlášení vlastníka o vlastnictví památky.
 - b) Fotodokumentace památky.
 - c) Lze doporučit i znalecký posudek.
- 5) NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT
- Ministerstvo kultury.
- 6) JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY
- Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.
- 7) KDO JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU
- Další účastníci postupu nejsou stanoveni.

9. Vývoz kulturních památek a předmětů kulturní hodnoty do zahraničí

§ 20 zákona o státní památkové péči stanoví, že **kulturní památku** lze vyvézt do zahraničí - pro účely výstavy, zápůjčky nebo pro jiné účely, například restaurování - jen s **předchozím souhlasem Ministerstva kultury**. Jde-li o **národní kulturní památku**, lze ji vyvézt jen s **předchozím souhlasem vlády České republiky**. Kulturní památku i národní kulturní památku lze vyvézt pouze na dobu **dočasnou**, nikoli tedy trvale.

Ve vztahu k zahraničí upravují právní předpisy také nakládání s předměty, které tvoří kulturní dědictví, ale nejsou kulturními památkami. Přesněji vyjádřeno, právní předpisy

upravují režim vývozu tzv. **předmětů kulturní hodnoty** (podle zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty) do zahraničí.

Předmět kulturní hodnoty, tj. movitou věc definovanou v příloze 1 uvedeného zákona č. 71/1994 Sb., lze vyvézt pouze s **osvědčením**, které vydávají **odborné organizace** (muzea, galerie, knihovny, Národní památkový ústav). Tyto odborné organizace jsou vyjmenovány v příloze 2 zákona č. 71/1994 Sb. včetně vymezení jejich územní působnosti. Předmět kulturní hodnoty lze vyvézt – na základě osvědčení – jak na dobu dočasnou, tak i trvale.

Mají-li být kulturní památka nebo předmět kulturní hodnoty vyvezeny z celního území Evropských společenství, je k tomu třeba podle § 4 zákona č. 214/2002 Sb., o vývozu některých kulturních statků z celního území Evropských společenství, **povolení**, které vydává Ministerstvo kultury.

K vývozu kulturní památky **mimo celní území Evropských společenství** je tedy třeba **dvou aktů**: předchozího souhlasu podle § 20 zákona o státní památkové péči a povolení podle § 4 zákona č. 214/2002 Sb. Oba tyto akty vydává **Ministerstvo kultury**: souhlas vydává odbor památkové péče Ministerstva kultury, povolení vydává odbor ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií Ministerstva kultury.

Prodej předmětů kulturní hodnoty není nijak omezen s výjimkou předmětů z oboru archeologie a předmětů sakrální a kultovní povahy. Jsou-li tyto předměty nabízeny k prodeji, musí být rovněž opatřeny osvědčením podle zákona č. 71/1994 Sb. vydávaným odbornou organizací.

V případě zamýšleného vývozu národní kulturní památky do zahraničí, kdy je třeba předchozího souhlasu vlády České republiky, lze doporučit nejprve kontaktovat Ministerstvo kultury (odbor památkové péče). Následující situace se týká **vývozu kulturní památky do zahraničí**.

1) KDO JE OPRÁVNĚN VE VĚCI JEDNAT

Každá fyzická nebo právnická osoba, která prokáže právní zájem na vývozu kulturní památky.

2) ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

Úmysl vyvézt kulturní památku.

3) JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ SITUACE

Písemnou žádostí.

4) ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

- a) určení kulturní památky – název a popis, rejstříkové číslo Ústředního seznamu kulturních památek,
- b) účel vývozu kulturní památky a způsob jejího užití v zahraničí,
- c) dobu, na níž má být kulturní památka vyvezena.

B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

- a) 4 ks vyplněných formulářů podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (k dispozici na webových stránkách Ministerstva kultury www.mkcr.cz),
- b) doklad o vlastnictví kulturní památky,
- c) písemný souhlas vlastníka s vývozem kulturní památky, žádá-li o souhlas někdo jiný než vlastník,
- d) fotodokumentace památky.

5) NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Ministerstvo kultury.

6) JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny

7) KDO JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU

Žádá-li o vydání souhlasu osoba od vlastníka kulturní památky odlišná, je účastníkem řízení i vlastník kulturní památky.

8) JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ

Proti rozhodnutí ve věci vývozu kulturní památky do zahraničí lze podat rozklad. Rozklad se podává u Ministerstva kultury a rozhoduje o něm ministr kultury na základě návrhu rozkladové komise.

10. Příspěvky vlastníkům kulturních památek

Jednou z forem kompenzace povinností vlastníka kulturní památky je jeho právo na finanční **příspěvek** podle § 16 zákona o státní památkové péči. Tyto příspěvky navazují na povinnosti vlastníka pečovat (na jeho náklady) o jeho kulturní památku a udržovat ji v dobrém stavu – právní úprava tu pamatuje na situaci, kdy vlastník kulturní památky není objektivně schopen sám na své náklady plně financovat obnovu či údržbu své kulturní památky, mnohdy odborně, technologicky a tudíž i finančně náročnou. Stát, kraje i obce proto mohou poskytovat příspěvky vlastníkům kulturních památek na náklady spojené s obnovou či zachováním kulturních památek, když tyto náklady není schopen hradit vlastník kulturní

památky sám. Je zde právně vyjádřen zájem na tom, aby se veřejné rozpočty spolupodílely na finančním zajištění obnovy kulturních památek coby nedílné součásti kulturního dědictví a životního prostředí.

Je třeba zdůraznit, že příspěvky se poskytují výlučně na základě žádosti vlastníka kulturní památky. První iniciativa je tedy vždy na vlastníkově - aby podal příslušnou žádost s nezbytnými přílohami tomu orgánu, od něhož příspěvek žádá, a to v řádných termínech.

Podle § 16 odst. 1 zákona o státní památkové péči může **obec** nebo **kraj** ze svých rozpočtových prostředků (tedy v rámci samostatné působnosti) poskytnout ve zvlášť odůvodněných případech vlastníkově kulturní památky finanční příspěvek na zvýšené náklady spojené se zachováním nebo obnovou jeho kulturní památky, a to za účelem – slovy zákona – jejího účinnějšího společenského uplatnění. Za zvlášť odůvodněný případ se považuje například špatný technický stav kulturní památky nezaviněný jejím vlastníkem nebo pohledově významná poloha kulturní památky (§ 12 vyhlášky č. 66/1988 Sb.). Tento příspěvek může obec či kraj poskytnout i v případě, kdy vlastník kulturní památky není schopen sám hradit náklady spojené s obnovou nebo zachováním kulturní památky. Bližší **podmínky poskytnutí** tohoto příspěvku stanovuje jednak zmíněný § 12 vyhlášky č. 66/1988 Sb., jednak konkrétní obec či kraj, který příspěvek ze svého rozpočtu poskytuje. Příspěvek může být poskytnut na základě smlouvy, případně na základě správního rozhodnutí (smlouva je ovšem praktičtější). Je na každé obci či kraji, aby si vymezily a schválily ve svém rozpočtu, jaký objem prostředků poskytnou v daném roce vlastníkům kulturních památek v rámci těchto příspěvků. Bližší informace o žádostech, termínech jejich podávání a o jejich náležitostech mohou poskytnout jednotlivé krajské úřady a obecní úřady.

Podle § 16 odst. 2 zákona o státní památkové péči může příspěvek na obnovu kulturní památky poskytnout ze státního rozpočtu **Ministerstvo kultury**, je-li na zachování kulturní památky mimořádný společenský zájem (například jde-li o kulturní památku na území České republiky svého druhu ojedinělou, je-li kulturní památka v havarijním stavu nezaviněným jejím vlastníkem nebo je-li kulturní památka zařazena do některého ze specializovaných příspěvkových programů Ministerstva kultury).

Následující situace se týkají pouze příspěvků poskytovaných ze státního rozpočtu Ministerstvem kultury, které v současnosti má 5 programů pro poskytování příspěvků. Kraje a obce poskytují příspěvky v rámci své samostatné působnosti a proces poskytování příspěvků, náležitosti podání, jeho přílohy apod. se může u jednotlivých krajů a obcí lišit; není proto možné jej jednoduše popsat a je nutno obrátit se na konkrétní kraj či obec.

1) KDO JE OPRÁVNĚN VE VĚCI JEDNAT

Vlastník kulturní památky.

2) ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

Mimořádný společenský zájem na zachování kulturní památky, který je dán zejména tehdy, pokud kulturní památka:

- a) je prohlášena za národní kulturní památku,
- b) je zapsána na Seznamu světového dědictví anebo tvoří součást souboru, který je zapsán na Seznamu světového dědictví,
- c) je v havarijním technickém stavu, pokud tento stav nebyl zaviněn vlastníkem kulturní památky,
- d) je zpřístupněna nebo vystavena veřejnosti pro kulturně vzdělávací nebo náboženské účely,
- e) tvoří významnou dominantu obce nebo města, popřípadě části krajinného celku,
- f) je ojedinělou kulturní památkou svého druhu na území České republiky, nebo
- g) je zařazena do některého z programů Ministerstva kultury na úseku státní památkové péče.

U kulturních památek, které jsou v podílovém spoluvlastnictví, je třeba, aby s poskytnutím příspěvku souhlasila a k žádosti o něj se připojila nadpoloviční většina vlastníků (počítáno podle jejich spoluvlastnických podílů na společné věci).

Je-li kulturní památka ve společném jmění manželů, je třeba, aby s poskytnutím příspěvku souhlasili a žádost podali oba manželé (§ 145 odst. 2 občanského zákoníku).

Má-li být příspěvek poskytnut na obnovu domu, v němž jsou vymezeny bytové a nebytové jednotky, je třeba, aby s poskytnutím příspěvku souhlasila a k žádosti o něj se připojila nadpoloviční většina vlastníků jednotek, kteří jsou přítomni na shromáždění (§ 11 odst. 2 zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů).

3) JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ TÉTO SITUACE

Písemnou žádostí.

4) ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

Vyplněnou žádost vlastníka na příslušném formuláři Ministerstva kultury.

B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

- a) Doklad osvědčující vlastnické právo ke kulturní památce. Jde-li o nemovitost, rovněž výpis z katastru nemovitostí nebo jeho ověřenou kopii, dále kopii snímku katastrální mapy (popřípadě geometrického plánu), které nejsou starší než šest měsíců.

- b) Závazné stanovisko k obnově kulturní památky vydané podle § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči.
- c) Specifikace druhu, rozsahu, způsobu, termínu provedení a sjednané nebo odborně odhadnuté ceny obnovy kulturní památky, včetně specifikace prací, kterých se žádost o příspěvek týká.
- d) Záměr prezentace kulturní památky zpřístupněné veřejnosti pro kulturně vzdělávací účely, pokud se jedná o kulturní památku využívanou tímto způsobem, anebo k tomuto účelu uvažovanou.
- e) Jde-li o movitou kulturní památku, specifikace způsobu její ochrany před poškozením, zničením nebo odcizením.
- f) Fotodokumentace současného technického stavu kulturní památky nebo jejích částí podle druhu a rozsahu prací, kterých se žádost o příspěvek týká.

5) NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Ministerstvo kultury, které v současné době naplňuje § 16 odst. 2 zákona o státní památkové péči celkem **pěti specializovanými programy**:

A) Program záchrany architektonického dědictví

Z tohoto programu jsou poskytovány příspěvky na obnovu kulturních památek, které jsou **nejcennější součástí architektonického dědictví** (například hrady, zámky, kláštery, historické zahrady, kostely), konkrétně na práce směřující k záchraně kulturní památky nebo k záchraně těch jejích částí, které tvoří podstatu kulturní památky.

B) Havarijní program

Z tohoto programu poskytuje Ministerstvo kultury příspěvky na zajištění **nejnaléhavějších oprav nemovitých kulturních památek**, zejména na odstranění havarijního stavu střech a nosných konstrukcí staveb – kulturních památek.

C) Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

V tomto programu jsou poskytovány příspěvky na obnovu kulturních památek nacházejících se v nejcennějších částech historických **měst** prohlášených za **památkové rezervace nebo památkové zóny**. Finanční příspěvky mohou být z tohoto programu poskytovány pouze tehdy, pokud má příslušné město zpracovaný vlastní program regenerace a pokud se zároveň finančně podílí - společně s vlastníkem - na obnově kulturní památky.

D) Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny

Z tohoto programu se poskytují příspěvky na obnovu kulturních památek nacházejících se ve **vesnických památkových rezervacích a ve vesnických a krajinných památkových zónách**

(zejména památek lidové architektury, například zemědělských usedlostí, chalup, kapliček a božích muk).

E) Program restaurování movitých kulturních památek

Z tohoto programu jsou poskytovány příspěvky na obnovu (restaurování) **movitých kulturních památek**, zejména významných děl výtvarných umění nebo uměleckořemeslných prací umístěných v budovách zpřístupněných veřejnosti pro kulturní, výchovně vzdělávací nebo náboženské účely (například obrazy a sochy v kostelech).

6) JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

7) KDO JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU

Vlastník, resp. všichni spoluvlastníci kulturní památky jsou účastníky řízení.

8) JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ

Písemný rozklad, který se podává u Ministerstva kultury. Rozhoduje o něm ministr kultury na základě návrhu rozkladové komise.

Informace o programech Ministerstva kultury, předepsané formuláře žádostí, požadavky na přílohy žádostí a termíny pro podání žádosti poskytne Ministerstvo kultury a jsou k dispozici též na internetových stránkách Ministerstva kultury – www.mkcr.cz. Při zpracovávání žádosti může vlastníkovu kulturní památky poskytnout bezplatnou odbornou pomoc také Národní památkový ústav, resp. jeho jednotlivá územní odborná pracoviště.

11. Daňové úlevy vlastníka kulturní památky

Stát poskytuje vlastníkům kulturních památek – vedle přímé finanční pomoci v podobě příspěvků ze státního rozpočtu, o nichž pojednává předchozí kapitola – také finanční pomoc nepřímou v podobě různých daňových úlev a zvýhodnění.

A. Osvobození od daně ze staveb

Tyto daňové úlevy mají vazbu na obnovu kulturních památek a také na zájem státu, vyjádřený již v § 1 zákona o státní památkové péči, na zpřístupňování a prezentaci kulturních památek.

Podle § 9 odst. 1 písm. p) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, jsou od daně ze staveb osvobozeny stavby, které jsou kulturními památkami a na kterých jsou prováděny stavební úpravy. Tyto stavby – kulturní památky jsou od daně ze staveb osvobozeny na dobu osmi let, přičemž tato lhůta počíná běžet rokem následujícím po vydání stavebního povolení na stavební úpravy prováděné vlastníkem kulturní památky.

Podle § 9 odst. 1 písm. k) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, a navazujícího § 1 odst. 1 prováděcí vyhlášky č. 12/1993 Sb. jsou od daně ze staveb osvobozeny stavby – kulturní památky (ve vlastnictví právnických a fyzických osob), které jsou zpřístupněny z výchovně vzdělávacích důvodů. Nejde o jakékoli zpřístupnění, nýbrž o zpřístupnění na základě písemné smlouvy uzavřené mezi Ministerstvem kultury a vlastníkem kulturní památky. V této smlouvě musí být uveden časový a prostorový rozsah zpřístupnění a stanoven jeho režim, a to v souladu s památkovou hodnotou (jde například o hodnoty architektonické, technické či umělecké) a dalšími způsoby využití objektu. Rozsah zpřístupnění se může týkat například určení, které místnosti stavby budou zpřístupněny, v kterých dnech roku bude kulturní památka zpřístupněna a podobně.

B. Osvobození od daně z pozemků

Tato daňová úleva souvisí se zpřístupněním stavby – kulturní památky na základě smlouvy uzavřené mezi vlastníkem a Ministerstvem kultury.

Podle § 4 odst. 1 písm. g) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, a navazujícího § 2 odst. 1 vyhlášky č. 12/1993 Sb. jsou od daně z pozemků osvobozeny pozemky tvořící jeden funkční celek se stavbou – kulturní památkou zpřístupněnou, jak výše uvedeno, na základě smlouvy mezi vlastníkem a Ministerstvem kultury podle § 9 odst. 1 písm. k) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, a navazujícího § 1 odst. 1 prováděcí vyhlášky č. 12/1993 Sb.

C. Osvobození od daně darovací

Podle § 20 odst. 10 zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, jsou od daně darovací osvobozena nabytí vlastnického práva k nemovitostem, které jsou kulturními památkami, pokud k nim dochází mezi osobami zařazenými v I. skupině (tedy mezi příbuznými v řadě přímé nebo mezi manžely).

D. Zvláštní režimy odpisování

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, stanoví některé zvláštnosti odpisování ve vztahu ke kulturním památkám.

Podle § 27 odst. 1 písm. e) zákona č. 586/1992 Sb. jsou movité kulturní památky a jejich soubory hmotným majetkem, který je z odpisování vyloučen.

Podle § 30 odst. 8 a § 29 odst. 3 zákona č. 586/1992 Sb. se roční odpis u technického zhodnocení provedeného na nemovité kulturní památce stanoví ve výši jedné patnáctiny vstupní ceny.

Bližší informace k vyjmenovaným daňovým zvýhodněním mohou poskytnout **finanční úřady**.

12. Zrušení prohlášení věci za kulturní památku

Ministerstvo kultury může určité věci také odebrat statut kulturní památky, a to na základě § 8 zákona o státní památkové péči v rámci řízení o zrušení prohlášení věci za kulturní památku. Toto řízení je sice správním řízením, avšak nepodléhá procesnímu režimu zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

Řízení o zrušení prohlášení věci za kulturní památku může být zahájeno především na základě **žádosti**. Tuto žádost je oprávněn podat vlastník kulturní památky a také právnická osoba (organizace), která sice vlastníkem kulturní památky není, ale na zrušení jejího prohlášení za kulturní památku prokáže právní zájem. Ministerstvo kultury však také může zahájit řízení **z vlastního podnětu**.

V řízení o prohlášení si Ministerstvo kultury opatřuje zejména **vyjádření** krajského úřadu, obecního úřadu obce s rozšířenou působností a Národního památkového ústavu (jde-li o archeologický nález, pak i vyjádření Akademie věd České republiky). **Vlastníkovi věci** dává Ministerstvo kultury možnost se v řízení vyjadřovat, navrhnout důkazy a seznamovat se se shromážděnými podklady.

Prohlášení věci za kulturní památku může být zrušeno pouze **z mimořádně závažných důvodů**. V řízení Ministerstvo kultury zjišťuje, zda jsou tyto mimořádně závažné důvody v konkrétním případě splněny.

Mimořádně závažným důvodem, pro který může být zrušení prohlášení určité věci za kulturní památku zrušeno, je například situace, kdy není možné kulturní památku zachovat vůbec pro její rozsáhlé poškození přírodními živly (například při povodni) anebo je sice

možné ji zachovat, ale pro její zachování musí být provedeny takové zásahy, které znamenají ztrátu její památkové hodnoty.

Havarijní stav kulturní památky způsobený tím, že její vlastník zanedbal své povinnosti o kulturní památku pečovat a udržovat ji v dobrém stavu, nelze považovat za „mimořádně závažný důvod“ pro zrušení jejího prohlášení.

Ministerstvo kultury může podmínit zrušení prohlášení tím, že budou předem splněny určité **podmínky**, například pořízení dokumentace nebo zaměření kulturní památky.

1) KDO JE OPRAVNĚN VE VĚCI JEDNAT

- a) Vlastník kulturní památky.
- b) Organizace (tj. právnická osoba), která na zrušení prohlášení věci za kulturní památku prokáže právní zájem.

2) ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

Existence mimořádně závažných důvodů pro zrušení prohlášení věci za kulturní památku.

3) JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ SITUACE

Písemnou žádostí.

4) OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

- a) Název kulturní památky, její rejstříkové číslo Ústředního seznamu kulturních památek a její popis.
- b) Umístění kulturní památky (u nemovitých věcí podle katastru nemovitostí; u movitých věcí dostatečně konkrétní popis tak, aby bylo zřejmé, kde se věc nachází).
- c) Označení vlastníka nebo spoluvlastníků, případně uživatelů nemovitosti (včetně adres).
- d) Odůvodnění žádosti o zrušení prohlášení věci za kulturní památku.

B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

- a) Fotografie dokládající aktuální stav kulturní památky.
- b) Pokud žádost nepodává vlastník, doklad prokazující právní zájem žádající právnické osoby na zrušení prohlášení věci za kulturní památku a doklad o právní subjektivitě žádající právnické osoby (například výpis z obchodního rejstříku).
- c) U nemovitostí lze doporučit výpis z katastru nemovitostí a kopii katastrální mapy.

5) NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Ministerstvo kultury.

6) JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

7) **KDO JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU**

Vlastník, resp. všichni spoluvlastníci kulturní památky jsou účastníky řízení.

8) **JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ**

Žaloba proti rozhodnutí Ministerstva kultury u příslušného správního soudu.

13. Obecné povinnosti těch, kdož nejsou vlastníky kulturních památek

Je vhodné poznamenat, že **všechny** subjekty práva, tedy všechny fyzické a právnické osoby, a to i když nejsou vlastníky kulturních památek, mají podle § 9 odst. 3 zákona o státní památkové péči **povinnost** počínat si vždy tak, aby nezpůsobovaly nepříznivé změny stavu kulturních památek a neohrožovaly jejich zachování a vhodné společenské uplatnění. Tato povinnost je obecná - platí pro všechny.

Jestliže kterákoli fyzická nebo právnická osoba (bez ohledu na to, zda je či není vlastníkem kulturní památky) provádí nějakou **činnost**, která způsobuje nebo by i jen mohla způsobit nepříznivé změny stavu kulturní památky anebo která ohrožuje její zachování nebo vhodné společenské uplatnění (například autodoprovazce projíždí se svým nákladním automobilem kolem kapličky, kterou poškozují otřesy), může obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo – jde-li o národní kulturní památku – krajský úřad takovou činnost správním rozhodnutím podle § 11 odst. 2 zákona o státní památkové péči zakázat nebo určit podmínky pro další výkon takové činnosti.

14. Přehled pracovišť Národního památkového ústavu

Národní památkový ústav

ústřední pracoviště

Valdštejnské nám. 3

118 01 Praha 1

ústř.: 257 010 111

fax: 257 533 527

e-mail: up@up.npu.cz

Tato adresa je zároveň sídlem Národního památkového ústavu.

Pro hlavní město Prahu:

Národní památkový ústav

územní odborné pracoviště v hlavním městě Praze

Na Perštýně 12

110 00 Praha 1

ústř.: 234 653 111

fax: 234 653 119

e-mail: praha@praha.npu.cz

Pro kraj Středočeský:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště středních Čech v Praze
Sabinova 5
130 00 Praha 3
ústř.: 274 008 111
GSM: 602 668 781
fax: 274 008 112
e-mail: stc@stc.npu.cz

Pro kraj Plzeňský:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Plzni
Prešovská 7
306 37 Plzeň
ústř.: 377 360 911
fax: 377 360 953
e-mail: plzen@plzen.npu.cz

Pro kraj Karlovarský:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Lokti
Kostelní 81
357 33 Locket
ústř.: 352 684 796
fax: 352 684 814
e-mail: loket@loket.npu.cz

Pro kraj Ústecký:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem
Hrnčířská 10
400 21 Ústí nad Labem
ústř.: 475 210 433
fax: 475 220 819
e-mail: usti@usti.npu.cz

Pro kraj Liberecký:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Liberci
Jablonecká 642/23
460 01 Liberec 1
ústř.: 485 222 411
fax: 485 222 420
e-mail: liberec@liberec.npu.cz

Pro kraj Jihočeský:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích

Přemysla Otakara II. 34
370 21 České Budějovice
ústř.: 386 356 921
GSM: 604 235 040
fax: 386 359 386
e-mail: budejovice@budejovice.npu.cz

Pro kraj Pardubický a kraj Královéhradecký:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Pardubicích
Zámek 4
531 16 Pardubice
ústř.: 466 797 711
fax: 466 501 662
e-mail: pardubice@pardubice.npu.cz

Pro kraj Jihomoravský a kraj Vysočina:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Brně
nám. Svobody 8
601 54 Brno
ústř.: 542 536 111
fax: 542 210 536
e-mail: brno@brno.npu.cz

Pro kraj Zlínský:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Kroměříži
Sněmovní nám. 11
767 01 Kroměříž
ústř.: 573 301 411
fax: 573 301 419
e-mail: kromeriz@kromeriz.npu.cz

Pro kraj Olomoucký:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Olomouci
Horní nám. 25
771 00 Olomouc
ústř.: 585 204 111
fax: 585 229 189
e-mail: olomouc@olomouc.npu.cz

Pro kraj Moravskoslezský:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Ostravě
Korejská 3
702 00 Ostrava
ústř.: 595 133 911
fax: 595 133 900

e-mail: ostrava@ostrava.npu.cz

15. Archeologické ústavy AV ČR

Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.
Letenská 4
118 01 Praha 1

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno

16. Ministerstvo kultury

Ministerstvo kultury
Maltézské náměstí 1
118 11 Praha 1 – Malá Strana

17. Přehled krajských úřadů

Hlavní město Praha
Mariánské náměstí 2
110 01 Praha 1
tel: 236 001 111
fax: 222 326 802
www: www.praha-mesto.cz
e-mail: posta@cityofprague.cz

Jihočeský kraj
U Zimního stadionu 1952/2
370 76 České Budějovice
tel: 386 720 111
fax: 386 359 004
www: www.kraj-jihocesky.cz
e-mail: podatelna@kraj-jihocesky.cz

Jihomoravský kraj
Žerotínovo náměstí 3/5
601 82 Brno
tel: 541 647 111
fax: 541 647 624
www: www.kr-jihomoravsky.cz
e-mail: podatelna@kr-jihomoravsky.cz

Karlovarský kraj
Závodní 353/88
360 01 Karlovy Vary
tel: 353 502 111
fax: 353 502 123
www: www.kr-karlovarsky.cz

e-mail: epodatelna@kr-karlovarsky.cz

Kraj Vysočina
Žižkova 57
587 33 Jihlava
tel: 564 602 100
Fax: 564 602 153
www: www.kr-vysocina.cz
e-mail: sekretariat.hejtman@kr-vysocina.cz

Královéhradecký kraj
Wonkova 1142
500 02 Hradec Králové
tel: 495 817 111
fax: 495 817 336
www: www.kr-kralovehradecky.cz
e-mail: posta@kr-kralovehradecky.cz
epodatelna@kr-kralovehradecky.cz

Liberecký kraj
U Jezu 642/2a
460 01 Liberec 4
tel: 485 226 111
fax: 485 226 376
www: www.kraj-lbc.cz
e-mail: info@kraj-lbc.cz

Moravskoslezský kraj
28. října 117
702 18 Ostrava
tel: 595 622 222
fax: 595 622 126
www: www.kr-moravskoslezsky.cz
e-mail: posta@posta.kr-moravskoslezsky.cz

Olomoucký kraj
Jeremenkova 40a
779 11 Olomouc
tel: 585 508 111
fax: 585 508 813
www: www.kr-olomoucky.cz
e-mail: posta@kr-olomoucky.cz

Pardubický kraj
Komenského nám. 125
532 11 Pardubice
tel: 466 026 111
fax: 466 611 220
www: www.pardubickykraj.cz
e-mail: posta@pardubickykraj.cz

Plzeňský kraj
Škroupova 18
306 13 Plzeň
tel: 377 195 111
fax: 377 195 078
www: www.kr-plzensky.cz
e-mail: posta@kr-plzensky.cz

Středočeský kraj
Zborovská 11
150 21 Praha 5
tel: 257 280 100
fax: 257 280 332
www: www.kr-stredocesky.cz
e-mail: info@stredocech.cz

Ústecký kraj
Velká Hradební 48
400 01 Ústí nad Labem
tel: 475 657 111
fax: 475 200 245
www: www.kr-ustecky.cz
e-mail: urad@kr-ustecky.cz

Zlínský kraj
tř. Tomáše Bati 3792
761 90 Zlín
tel: 577 043 111
fax: 577 043 152
www: www.kr-zlinsky.cz
e-mail: posta@kr-zlinsky.cz

18. Obce s rozšířenou působností¹

Jihočeský kraj

Blatná, České Budějovice, Český Krumlov, Dačice, Jindřichův Hradec, Kaplice, Milevsko, Písek, Prachatice, Soběslav, Strakonice, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou, Vimperk, Vodňany.

Jihomoravský kraj

Blansko, Boskovice, Brno, Břeclav, Bučovice, Hodonín, Hustopeče, Ivančice, Kuřim, Kyjov, Mikulov, Moravský Krumlov, Pohořelice, Rosice, Slavkov u Brna, Šlapanice, Tišnov, Veselí nad Moravou, Vyškov, Znojmo, Židlochovice.

Karlovarský kraj

Aš, Cheb, Karlovy Vary, Kraslice, Mariánské Lázně, Ostrov, Sokolov.

¹ Stav ke dni 6. listopadu 2007.

Královéhradecký kraj

Broumov, Dobruška, Dvůr Králové nad Labem, Hořice, Hradec Králové, Jaroměř, Jičín, Kostelec nad Orlicí, Náchod, Nová Paka, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Vrchlabí.

Liberecký kraj

Česká Lípa, Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Jilemnice, Liberec, Nový Bor, Semily, Tanvald, Turnov, Železný Brod.

Moravskoslezský kraj

Bílovec, Bohumín, Bruntál, Český Těšín, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Havířov, Hlučín, Jablunkov, Karviná, Kopřivnice, Kravaře, Krnov, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, Ostrava, Rýmařov, Třinec, Vítkov.

Olomoucký kraj

Hranice, Jeseník, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh.

Pardubický kraj

Česká Třebová, Hlinsko, Holice², Chrudim, Králíky, Lanškroun, Litomyšl, Moravská Třebová, Pardubice, Polička³, Přelouč⁴, Svitavy⁵.

Plzeňský kraj

Blovice, Domažlice, Horažďovice, Horšovský Týn, Klatovy, Kralovice, Nepomuk, Nýřany, Plzeň, Přeštice, Rokycany, Stod, Stříbro, Sušice, Tachov.

Středočeský kraj

Benešov, Beroun, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Čáslav, Černošice, Český Brod, Dobříš, Hořovice, Kladno, Kolín, Kralupy nad Vltavou, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Mělník, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Neratovice, Nymburk, Poděbrady, Příbram, Rakovník, Říčany, Sedlčany, Slaný, Vlašim, Votice.

Ústecký kraj

Bílina, Děčín, Chomutov, Kadaň, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Podbořany, Roudnice nad Labem, Rumburk, Teplice, Ústí nad Labem, Varnsdorf, Žatec.

Vysočina

Bystřice nad Pernštejnem, Havlíčkův Brod, Humpolec, Chotěboř, Jihlava, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Nové Město na Moravě, Pacov, Pelhřimov, Světlá nad Sázavou, Telč, Třebíč, Velké Meziříčí, Žďár nad Sázavou.

Zlínský kraj

² Pro správní obvod Holice vykonává na základě veřejnoprávní smlouvy státní památkovou péči do roku 2008 obec Pardubice.

³ Pro správní obvod Polička vykonává na základě veřejnoprávní smlouvy státní památkovou péči do roku 2008 obec Litomyšl.

⁴ Pro správní obvod Přelouč vykonává na základě veřejnoprávní smlouvy státní památkovou péči do roku 2010 obec Pardubice.

⁵ Pro správní obvod Svitavy vykonává na základě veřejnoprávní smlouvy státní památkovou péči do roku 2008 obec Litomyšl.

Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Kroměříž, Luhačovice, Otrokovice, Rožnov pod Radhoštěm, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Valašské Klobouky, Valašské Meziříčí, Vizovice, Vsetín, Zlín.

19. Základní přehled právních předpisů a jiných normativních aktů na úseku státní památkové péče⁶

Zákony

1. Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění zákona č. 242/1992 Sb., zákona č. 361/1999 Sb. ve znění zákona č. 61/2001 Sb., zákona č. 122/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 146/2001 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 18/2004 Sb., zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 1/2005 Sb., zákona č. 3/2005 Sb., nálezu Ústavního soudu ČR č. 240/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 203/2006 Sb. a zákona č. 158/2007 Sb.
2. Zákon č. 101/2001 Sb., o navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků, ve znění zákona č. 180/2003 Sb.
3. Zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, ve znění zákona č. 122/2000 Sb. a zákona č. 80/2004 Sb.

Přímo závazné předpisy komunitárního práva

Nařízení Rady ES č. 3911/92/EHS o vývozu kulturních statků

Přímo závazné předpisy mezinárodního práva

1. Evropská úmluva o krajíně (č. 13/2005 Sbírky mezinárodních smluv)
2. Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (č. 99/2000 Sbírky mezinárodních smluv)
3. Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy (č. 73/2000 Sbírky mezinárodních smluv)

Ostatní mezinárodní úmluvy

1. Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 159/1991 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví
2. Vyhláška Ministerstva zahraničních věcí č. 15/1980 Sb., o Úmluvě o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků
3. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 94/1958 Sb., o Úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a Protokolu k ní

Nálezy Ústavního soudu ČR

1. Nález Ústavního soudu ČR ze dne 26. 4. 2005, publikovaný pod č. 240/2005 Sb., ve věci návrhu Nejvyššího správního soudu na zrušení ustanovení § 44 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v části vyjádřené výrazem "3,"

⁶ Stav ke dni 6. listopadu 2007.

2. Nález Ústavního soudu ČR ze dne 23. 6. 1994 Sp. zn. I. ÚS 35/94 ve věci ústavní stížnosti Ministerstva kultury České republiky proti rozsudku Vrchního soudu v Praze Sp. zn. 6 A 175/93 o přezkoumání správního rozhodnutí, jímž byla nemovitost prohlášena za kulturní památku (č. 1/1994 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu České republiky)

Podzákoné právní předpisy

Vyhláška Ministerstva kultury č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění vyhlášky č. 139/1999 Sb. a vyhlášky č. 538/2002 Sb.

Vyhláška Ministerstva kultury č. 187/2007 Sb., kterou se stanoví obsah a náležitosti plánu území s archeologickými nálezy

Podzákoné právní předpisy, vymezující národní kulturní památky

1. Nařízení vlády č. 422/2005 Sb., o prohlášení Horského hotelu a televizního vysílače Ještěd u Liberce a některých movitých kulturních památek za národní kulturní památky a o změně některých dalších předpisů
2. Nařízení vlády č. 337/2002 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 422/2005 Sb.
3. Nařízení vlády č. 132/2001 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky
4. Nařízení vlády č. 147/1999 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky
5. Nařízení vlády č. 171/1998 Sb., o vymezení některých národních kulturních památek a o změně a doplnění některých právních předpisů
6. Nařízení vlády č. 182/1996 Sb., o podmínkách ochrany národní kulturní památky sídla Parlamentu České republiky⁷
7. Nařízení vlády č. 262/1995 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 171/1998 Sb., nařízení vlády č. 336/2002 Sb. a nařízení vlády č. 422/2005 Sb.
8. Nařízení vlády č. 404/1992 Sb., o změně prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 171/1998 Sb.
9. Nařízení vlády č. 112/1991 Sb., o zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky
10. Nařízení vlády č. 111/1991 Sb., o prohlášení Břevnovského kláštera za národní kulturní památku, ve znění nařízení vlády č. 171/1998 Sb.
11. Nařízení vlády č. 55/1989 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 112/1991 Sb., nařízení vlády č. 262/1995 Sb. a nařízení vlády č. 171/1998 Sb.
12. Usnesení vlády ze dne 24. 2. 1978 č. 70 o prohlášení některých nejvýznamnějších kulturních památek za národní kulturní památky⁸
13. Usnesení vlády ze dne 21. 7. 1971 č. 187 o prohlášení českého úseku bývalé koněspřežní železnice z Českých Budějovic do Lince za národní kulturní památku⁹

⁷ Vydáno podle zmocnění v § 4 zákona č. 59/1996 Sb., o sídle Parlamentu České republiky.

⁸ Publikováno: Ústřední věstník ČSR, 4/1978.

⁹ Publikováno: Ústřední věstník ČSR, č. 15, 7/1971.

14. Usnesení vlády ze dne 9. 10. 1969 č. 207 k prohlášení archeologických nálezů pozůstatků velkomoravské architektury v okrese Uherské Hradiště za národní kulturní památku
15. Usnesení vlády ze dne 30. 3. 1962 č. 251 o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky¹⁰
16. Vládní nařízení č. 55/1954 Sb., o chráněné oblasti Pražského hradu

Podzákoné právní předpisy, vymezující památkové rezervace

1. Nařízení vlády č. 127/1995 Sb., o prohlášení území ucelených částí vybraných měst a obcí s dochovanými soubory lidové architektury za památkové rezervace
2. Nařízení vlády č. 443/1992 Sb., o prohlášení území historického jádra města Františkovy Lázně a území pevnosti Terezín za památkové rezervace
3. Nařízení vlády č. 54/1989 Sb., o prohlášení území historických jader měst Kolína, Plzně, Brna, Lipníku nad Bečvou a Příboru za památkové rezervace
4. Nařízení vlády č. 66/1971 Sb., o památkové rezervaci v hlavním městě Praze
5. Výnos Ministerstva kultury ze dne 21. 12. 1987 č. j. 16417/87-VI/1 o prohlášení historických jader měst Kutné Hory, Českého Krumlova, Jindřichova Hradce, Slavonic, Tábora, Žatce, Hradce Králové, Jičína, Josefova, Litomyšle, Pardubic, Znojma, Nového Jičína, Olomouce, obce Kuks s přilehlým komplexem bývalého hospitálu a souborem plastik v Betlémě, souboru technických památek Stará huť v Josefovském údolí u Olomučan a archeologických lokalit Libodřický mohylník, Slavníkovská Libice, Třisov, Tašovice, Bílina, České Lhotice, Staré zámky u Líšně a Břeclav-Pohansko za památkové rezervace¹¹
6. Výnos Ministerstva kultury ze dne 15. 9. 1983 č. j. 14442/83-VI/1 o prohlášení souboru vinných sklepů „Plže“ v obci Petrov za památkovou rezervaci¹²
7. Výnos Ministerstva kultury ze dne 13. 4. 1982 č. j. 7646/82-VI/1 o prohlášení historického jádra města Mikulova za památkovou rezervaci¹³
8. Výnos Ministerstva kultury ze dne 13. 4. 1982 č. j. 7645/82-VI/1 o prohlášení historického jádra města Horšovského Týna za památkovou rezervaci¹⁴
9. Výnos Ministerstva kultury ze dne 29. 3. 1982 č. j. 7292/82-VI/1 o prohlášení historického jádra města Jihlavy za památkovou rezervaci¹⁵
10. Výnos Ministerstva kultury ze dne 6. 10. 1981 č. j. 16429/81-VI/1 o prohlášení historického jádra města Chebu za památkovou rezervaci¹⁶
11. Výnos Ministerstva kultury ze dne 6. 10. 1981 č. j. 16428/81-VI/1 o prohlášení historického jádra města Prachatic za památkovou rezervaci¹⁷

¹⁰ Registrováno v č. 36/1962 Sb.

¹¹ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 26, ročník 1987., publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 8-9/1989.

¹² Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 30, ročník 1983., publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 12/1983.

¹³ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 13, ročník 1982, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 5/1982.

¹⁴ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 13, ročník 1982, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 5/1982.

¹⁵ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 13, ročník 1982, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 5/1982.

¹⁶ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 34, ročník 1981, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 11/1981

¹⁷ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 34, ročník 1981, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 11/1981.

12. Výnos Ministerstva kultury ze dne 29. 7. 1980 č. j. 13603/80-VI/1 o prohlášení historického jádra města Moravské Třebové za památkovou rezervaci¹⁸
13. Výnos Ministerstva kultury ze dne 28. 7. 1980 č. j. 13602/80-VI/1 o prohlášení města Ústěku za památkovou rezervaci¹⁹
14. Výnos Ministerstva kultury ze dne 19. 3. 1980 č. j. 7096/80 o prohlášení historického jádra města Českých Budějovic za památkovou rezervaci²⁰
15. Výnos Ministerstva kultury ze dne 29. 12. 1979 č. j. 24756/79-VI/1 o prohlášení historického jádra města Lokte za památkovou rezervaci²¹
16. Výnos Ministerstva kultury ze dne 27. 10. 1978 č. j. 22260/78 o prohlášení historického jádra města Litoměřice za památkovou rezervaci²²
17. Výnos Ministerstva kultury ze dne 8. 9. 1978 č. j. 15869/78-VI/1 o prohlášení historického jádra města Kroměříže za památkovou rezervaci²³
18. Výnos Ministerstva kultury ze dne 10. 5. 1978 č. j. 15868/78-VI/1 o prohlášení historického jádra města Kadaně za památkovou rezervaci²⁴
19. Výnos Ministerstva kultury ze dne 12. 8. 1976 č. j. 14266/76-VI/1 o prohlášení historického jádra města Třeboně za památkovou rezervaci²⁵
20. Výnos Ministerstva kultury ze dne 31. 10. 1975 č. j. 17596/75-VI/1 o prohlášení historického jádra města Domažlic za památkovou rezervaci²⁶
21. Výnos ministra kultury ze dne 27. 4. 1970 č. j. 7419/70-II/2 o prohlášení historického jádra města Telče za památkovou rezervaci²⁷
22. Výnos ministra kultury ze dne 3. 12. 1969 č. j. 15106/69-II/2 o prohlášení historického jádra města Nového Města nad Metují za památkovou rezervaci²⁸
23. Výnos ministra kultury ze dne 10. 9. 1969 č. j. 11764/69-II/2 o prohlášení historického jádra města Pelhřimova za památkovou rezervaci²⁹
24. Výnos ministra kultury ze dne 29. 5. 1969 č. j. 8372/69-II/2 o prohlášení historického jádra města Štramberka za památkovou rezervaci³⁰
25. Úřední sdělení Ministerstva školství a kultury ČSR o zřízení státní archeologické rezervace Levý Hradec z 10. 4. 1956, částka č. 35/1956 Úředního listu

¹⁸ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 32, ročník 1980, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 9/1980.

¹⁹ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 32, ročník 1980, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 9/1980.

²⁰ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 18, ročník 1980, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 4/1980.

²¹ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 6, ročník 1980, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 2/1980.

²² Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 1, ročník 1979, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 1/1979.

²³ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 29, ročník 1978, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 10/1978.

²⁴ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 21, ročník 1978, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 7/1978.

²⁵ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 33, ročník 1976, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 1/1977.

²⁶ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 30, ročník 1975, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 12/1975.

²⁷ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 37, ročník 1970, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 7/1970.

²⁸ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 37, ročník 1970, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR 2/1970.

²⁹ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 39, ročník 1969, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 10/1969.

³⁰ Oznámeno v částce sbírky zákonů č. 24, ročník 1969, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 6/1969.

Podzákonné právní předpisy, vymezuující památkové zóny

1. Vyhláška Ministerstva kultury č. 413/2004 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných obcích a jejich částech za památkové zóny a určení podmínek jejich ochrany
2. Vyhláška Ministerstva kultury č. 108/2003 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu
3. Vyhláška Ministerstva kultury č. 157/2002 Sb., o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny
4. Vyhláška Ministerstva kultury č. 208/1996 Sb., o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny, ve znění vyhlášky Ministerstva kultury č. 158/2002 Sb.
5. Vyhláška Ministerstva kultury č. 250/1995 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných měst a jejich částí za památkové zóny
6. Vyhláška Ministerstva kultury č. 249/1995 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných obcí a jejich částí za památkové zóny
7. Vyhláška hlavního města Prahy ze dne 28. 9. 1993 č. 10/1993 Sb. HMP o prohlášení částí území hlavního města Prahy za památkové zóny a o určení podmínek jejich ochrany
8. Vyhláška hlavního města Prahy ze dne 16. 5. 1991 č. 15/1991 Sb. HMP o prohlášení částí území hlavního města Prahy za památkové zóny a o určení podmínek jejich ochrany
9. Vyhláška Ministerstva kultury č. 484/1992 Sb., o prohlášení lednicko-valtického areálu na jižní Moravě za památkovou zónu
10. Vyhláška Ministerstva kultury č. 476/1992 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny, ve znění vyhlášky Ministerstva kultury č. 251/1995 Sb.
11. Vyhláška Ministerstva kultury č. 475/1992 Sb., o prohlášení území bojiště bitvy u Slavkova za památkovou zónu
12. Vyhláška Jihomoravského krajského národního výboru v Brně ze dne 20. 11. 1990 o prohlášení území historických jader měst za památkové zóny
13. Vyhláška Jihočeského krajského národního výboru v Českých Budějovicích ze dne 19. 11. 1990 o prohlášení památkových zón ve městech a obcích Jihočeského kraje
14. Vyhláška Východočeského krajského národního výboru v Hradci Králové ze dne 17. 10. 1990 o prohlášení památkových zón ve vybraných městech a obcích Východočeského kraje
15. Vyhláška Středočeského krajského národního výboru v Praze ze dne 28. 9. 1990 o prohlášení památkových zón v obcích Středočeského kraje

Usnesení vlády

1. Usnesení vlády ze dne 16. 7. 1997 č. 426 o Programu restaurování movitých kulturních památek
2. Usnesení vlády ze dne 22. 2. 1995 č. 110 k Programu záchrany architektonického dědictví
3. Usnesení vlády ze dne 25. 3. 1992 č. 209 k Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón